

Sygn. akt I C 576/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2019 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca: S S.R. Kinga Grzegorzcyk

Protokolant: staż. Paulina Jandula

po rozpoznaniu w dniu 6 maja 2019 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółce Akcyjnej V. (...) w W.

przeciwko J. S.

o zapłatę 7400 złotych

1. oddała powództwo,

2. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej V. (...) w W. na rzecz J. S. kwotę 1817 (tysiąc osiemset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 576/18

UZASADNIENIE

W dniu 10 września 2018 r. (...) Spółka Akcyjna V. (...) w W. wystąpiła przeciwko J. S. z pozwem o zapłatę kwoty 7400 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 lutego 2017 r. do dnia zapłaty oraz zwrot kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powoda wskazał, że strony łączyła umowa ubezpieczenia AC. W dniu 16 grudnia 2014 r. powód wypłacił na rzecz pozwanego odszkodowanie w wysokości 7400 zł w związku ze zdarzeniem z dnia 8 listopada 2014 r. W późniejszym okresie powód powziął informację, że polisa AC została wystornowana wobec braku wpłaty składki ze strony pozwanego, w związku z czym wypłata odszkodowania była bezzasadna, a wypłacona z tego tytułu kwota podlega zwrotowi jako nienależne świadczenie.

[pozew k.3-4]

W piśmie z dnia 27 września 2018 r. pełnomocnik powoda wskazał, że roszczenie stało się wymagalne w dniu 30 stycznia 2017 r., tj. w dacie odbioru przez pozwanego wezwania do zapłaty dochodzonej kwoty.

[pismo procesowe k.24]

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc, że wypłacone odszkodowanie zostało już przez niego przeznaczone na naprawę pojazdu. Pozwany ponadto wskazał, że powód nie wezwał go do zapłaty zaległej składki w terminie 7 dni pod rygorem ustania odpowiedzialności, co obowiązyany był uczynić, aby jego odpowiedzialność ustała.

[odpowiedź na pozew k.29]

Na rozprawie w dniu 1 kwietnia 2019 r. pełnomocnik pozwanego podniósł zarzut przedawnienia roszczenia. W złożonym na rozprawie piśmie procesowym wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz wskazał, że powództwo jest spóźnione, nieuzasadnione i nieudowodnione. W ocenie pełnomocnika pozwanego roszczenie stało się wymagalne w dniu wypłaty odszkodowania, tj. 17 grudnia 2014 r. Biorąc pod uwagę trzyletni termin przedawnienia roszczenie powoda przedawniło się zatem z dniem 18 grudnia 2017 r., tj. przed wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie. Ponadto pełnomocnik pozwanego podniósł, że powód w żaden sposób nie wykazał ustania swojej odpowiedzialności („wystornowania” umowy). Ponadto wskazał, że pozwany nie jest już wzbogacony, albowiem wypłacone odszkodowanie przeznaczył na naprawę swojego pojazdu.

[pismo k.45-46, e-protokół rozprawy 00:02:40-00:04:48 i 00:19:38-00:22:55 CD k.50]

W piśmie z dnia 27 kwietnia 2019 r. pełnomocnik powoda podniósł, że roszczenie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia ma charakter co do zasady bezterminowy, a jego wymagalność zależy od wezwania wzbogaconego do zwrotu korzyści. Prawidłową datą wymagalności roszczenia w niniejszej sprawie jest zatem dzień otrzymania przez pozwanego pisma zawierającego wezwanie do zwrotu wypłaconego mu odszkodowania, tj. 30 stycznia 2014 r.

[pismo k.54-54 odwr.]

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 3 stycznia 2014 r. J. S. zawarł z (...) Spółką Akcyjną V. (...) w W. umowę ubezpieczenia, m. in. Autocasco, pojazdu marki V. (...), nr rej. (...), potwierdzoną polisą (...) nr (...). Składkę ustalono na kwotę łączną 1595 zł, płatną w dwóch ratach, tj. pierwsza rata w kwocie 840 zł płatna była do dnia 3 stycznia 2014 r., a druga rata w kwocie 755 zł – do dnia 6 lipca 2014 r.

[dowód: polisa k.9]

Pozwany uiszczył drugą ratę składki po terminie. Płatnościami zajmowała się żona pozwanego, która chorowała wówczas na chorobę nowotworową i zmarła w dniu 13 listopada 2014 r. J. S. uiszczył wymaganą drugą ratę składki przed wypadkiem komunikacyjnym z dnia 8 listopada 2014 r.

[dowód: zeznania pozwanego e-protokół rozprawy 00:06:28-00:19:38 CD k.50]

W związku ze szkodą z dnia 8 listopada 2014 r. strona powodowa przyznała pozwanemu w dniu 16 grudnia 2014 r. odszkodowanie w kwocie 7400 zł, która została przelana na konto bankowe pozwanego w dniu 17 listopada 2014 r.

[dowód: decyzja k.5, operat szkody k.5 odwr., wyliczenie szkody k.7-7 odwr., potwierdzenie przelewu k.10]

Wypłacone odszkodowanie pozwany w całości przeznaczył na naprawę swego uszkodzonego pojazdu. Ponadto za naprawę musiał dopłacić jeszcze 500 zł.

[dowód: zeznania pozwanego e-protokół rozprawy 00:06:28-00:19:38 CD k.50]

Pismem z dnia 16 stycznia 2017 r., doręczonym pozwanemu w dniu 30 stycznia 2017 r., strona powodowa wezwała pozwanego do zwrotu kwoty 7400 zł z tytułu wypłaconego odszkodowania – w terminie 14 dni od otrzymania pisma, wskazując, że umowa ubezpieczenia została wystornowana na skutek nieterminowego opłacenia składek. Pozwany skontaktował się wówczas z agentem ubezpieczeniowym, który obiecał wyjaśnić sprawę. W kolejnej rozmowie telefonicznej pozwany został poinformowany przez agenta, że „sprawa jest załatwiona”.

[dowód: wezwanie do zapłaty k.6, zeznania pozwanego e-protokół rozprawy 00:06:28-00:19:38 CD k.50]

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie strona powodowa dochodzi od pozwanego zwrotu nienależnego świadczenia w kwocie 7400 zł.

Zgodnie z art. 410 § 2 k.c. świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W pierwszej kolejności należało rozważyć podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia.

Przepisy dotyczące bezpodstawnego wzbogacenia nie wskazują terminu jego zwrotu, a zatem należy je uznać za świadczenie bezterminowe (art. 455 k.c.), którego wymagalność uzależniona jest od wezwania dłużnika do spełnienia świadczenia. Zgodnie z przepisem art. 120 § 1 zd. I k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się z chwilą wymagalności roszczenia, tj. wezwania do jego spełnienia. Trzyletni bieg przedawnienia o zwrot odszkodowania w niniejszej sprawie zaczął zatem biec w dniu 30 stycznia 2017 r., tj. w chwili doręczenia pozwanemu wezwania do zwrotu kwoty 7400 zł. Powództwo w rozpoznawanej sprawie zostało wytoczone w dniu 10 września 2018 r., a zatem dochodzone roszczenie nie uległo w tym czasie przedawnieniu.

Strona powodowa wskazywała, że w chwili wypłaty pozwanemu odszkodowania w kwocie 7400 zł, przyznanego w związku ze zdarzeniem z dnia 8 listopada 2014 r., powodowe Towarzystwo (...) nie było obowiązane do jego wypłaty ze względu na wystornowanie umowy łączącej strony, albowiem pozwany nie uiszczył w terminie drugiej składki ubezpieczenia. Tym samym w ocenie powoda odpowiedzialność ubezpieczyciela ustała, a wypłacona pozwanemu kwota z tytułu odszkodowania była świadczeniem nienależnym.

Zgodnie jednak z art. 814 § 3 k.c. w razie opłacania składki w ratach niezapłacenie w terminie kolejnej raty składki może powodować ustanie odpowiedzialności ubezpieczyciela tylko wtedy, gdy skutek taki przewidywała umowa lub ogólne warunki ubezpieczenia, a ubezpieczyciel po upływie terminu wezwał ubezpieczającego do zapłaty z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności. Powyższe oznacza, że do ustania odpowiedzialności ubezpieczyciela nie wystarcza sam fakt nieterminowego uiszczenia składek, ale i informacja o takiej możliwości zawarta w dokumentach polisy bądź ogólnych warunkach ubezpieczenia, a także skuteczne wezwanie ubezpieczonego do zapłaty zaległości ze wskazaniem konsekwencji nieuiszczenia raty składki. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że powód nie spełnił wymagań wskazanych w powyższym przepisie. Informacja o możliwości ustania odpowiedzialności ubezpieczyciela nie została zawarta w treści polisy, a powód nie złożył do akt sprawy Ogólnych Warunków Umowy. Nie wykazał również, aby pozwany został wezwany do zapłaty zaległej raty składki w określonym terminie pod rygorem ustania odpowiedzialności strony powodowej. Pozwany zeznał, że nie otrzymał od ubezpieczyciela takiego pisma. W konsekwencji zatem odpowiedzialność ubezpieczeniowa powoda z tytułu umowy ubezpieczenia w zakresie AC zawartej z pozwanym nie ustała, a zatem przyznane i wypłacone odszkodowanie było należne i nie podlegało zwrotowi.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że nienależne świadczenie jest formą kwalifikowaną instytucji bezpodstawnego wzbogacenia. Zgodnie z art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Jednakże obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu (art. 409 k.c.).

Z zeznań pozwanego wynika, że kwota 7400 zł wypłacona mu tytułem odszkodowania w związku ze zdarzeniem z dnia 8 listopada 2014 r. została przez niego w całości wykorzystana na naprawę uszkodzonego samochodu marki V. (...), objętego ubezpieczeniem AC łączącym strony. Zeznania pozwanego w tym zakresie w żaden sposób nie zostały zakwestionowane przez stronę powodową. Pozwany w dacie wytoczenia powództwa nie był już zatem wzbogacony. Ponadto należy wskazać, że w dacie otrzymania odszkodowania w kwocie 8 listopada 2014 r. pozwany nie miał żadnych

podstaw, aby sądzić, że będzie musiał zwrócić wypłaconą z tego tytułu kwotę. Nie był bowiem wcześniej informowany przez stronę powodową, że powinien liczyć się ze zwrotem odszkodowania z uwagi na nieopłacenie drugiej raty składki w terminie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił powództwo jako bezzasadne.

O kosztach procesu w pkt 2 wyroku Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. statuującego odpowiedzialność stron za wynik procesu. Powód przegrał sprawę w całości, a zatem obowiązany jest do zwrotu na rzecz pozwanego poniesionych przez niego kosztów procesu w kwocie 1817 zł (1800 zł – koszty zastępstwa procesowego i 17 zł – opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa).